

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Francišanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Licealna knjižnica
1058 Ljubljana
II. drž. gimn. (Bpl.)
Strossmayerjeva ulica.

Izhaja vsak četrtak. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1:50 Din. Članstvo „Pov.“ 1:10 — Ljubljana ima s članom plačano naročnino. Za oglase in reševanje vrst je 2:50 od petih dni davek pošte. Ček. ur. 11.197.

Sindikalne misli ob novem pokretu slovenskega učiteljstva.

Današnji politiki vpregajo za svoj strankarski obstoj v svoj voz vse in vsakogar.

Za okrepljenje njihove smeri jim služi šola kot idejni pomagač a v nas je to hlapčevstvo šole za strankarske cilje celo našlo odmeva.

Tako je bilo naše učiteljstvo nehoti v službi strankarske politike čije brezobzirnost in umazanost danes uvidevajo tudi že najboljši zaslepljeni strankarji. V to brezstidno službo smo bili vpreženi vsled prevelike poslušnosti, nesamostojnosti in politične fanatičnosti nekaterih, ki so nas vodili do tega, da bi nas s partizanstvom omamili z moralnim slepilom.

Vendar je danes celo površnemu opazovalcu jasno, da želi učiteljstvo prekiniti z dosedanjimi tradicijami in je že na poti, da poide z duhom časa. To je Rubikon, ki ga je treba prebrsti in Gordijev voz, ki ga je treba presekat.

Politika ne mara vsakega učitelja! To je onega v istini prosvečenega, duhovno visokega in duhovno kulturnega učitelja učitelja bojevnika, katerega duhovna slika bi bila najboljše in definicija značaja, po kateri je karakter te sistem energično izvedenih načel. Takega učitelja ne more imeti politika! Ona si želi učitelja živčnega v mrčiništvu in siromaštvu. Kajti duhovni mrak in siromaštvo napravljata učitelja za slabega in onemoglega bojevnika. Tak učitelj ne dviga glasu proti svojem gospodu politiku. On je obdan z mrakom s tradicionalno temo, ki je protivna vsaki progresivni in preobratni stvari. Tak je današnji politik ideal učitelja, prosjaka, ki vzbula sočustva in se smatra srečnim, ako napravi politikom kakšno uslugo.

Zato je bilo nezmislno zahtevati boljš- prosvetne politike, ne da bi prele odpravili naidene vzroke, ki so učitelja tako zaslepili, da ni mogel videti v strankarski politiki onega zla, iz katerega izvirajo vsi naši iadi glede prosvete in našega stanu, naše skritanje z zobmi, naše kletve. Priznati je treba minotost organizovanja sile, ki bi naš sistem mladosti izmenila z borbo. Nemogoče je priznati realnost a ne hoteti usvojiti njen idejni izraz. Dokler bomo stavljali svoje življenje na razpolago strankarsko političnim žonglerjem za njih avanture do tedaj bodo nohti protivnopolitičnega reaktiviranja praskali po naši koži. Strankarski politiki je treba v naši organizaciji zapeti labudjo pesem in umakniti se

mora trezni stanovski in prosvetni politiki.

Ni nikaka slučajnost da se je v poslednjem času pojavil problem nove smeri učiteljske organizacije, temveč je to dokaz točnosti gledišča, po katerem je novo duhovno življenje posledica in protitež zibanja družabnih odnosov, ki se razvijalo v nepravem pravcu besnosti in sovraštva. Dočim je bilo javnosti prete potrebnost povdarjati pravo razmerje med politikom in našim stanom, je danes to vsakomur jasno, ki ne sedi na ministrijski stolici, ali pa je ne podpira, ali pa želi podpreti iz sebičnih razlogov.

Kaj hočemo od nas strankarski politiki. Vidimo na eni strani politike z narazličnejšimi aferami, na drugi gladen in bos narod. V sredini pa narodni učitelj v šolskih temnicah z izmučenimi bitij, ki naj bodo temelji bodočnosti. Politika hoče da se napravi praktičen tip iz učitelja, napram krivicam neobčutljivega, potrpežljivega, v svoji bedi nešposobnega, da se bori za bedo drugih ki ne računajo z običnim temveč privatnim interesom, ki ne vidi svojega napredka v običnem napredku in dvigavanju, temveč v obešanju politikom za frak, na bodisi da so oni tudi duhovno in politično bogve kako nizko.

Ne to, ampak široka družabna kooperacija visok dvig naše stroke in našega stanu, da bo sposoben za vsak samostojen dvig naroda, to je ideal in naloga ki je našemu stanovskemu življenju potrebna. Pri tem se pa ne smemo obešati politikom za frak, temveč moramo naiti kontakta z narodom, da razumne naše težnje in potrebe sodobne šole.

Kdor je bil na našem prvem kongresu ta ve, kakšen trušč se je dvignil ob tej kardinalni točki. Tedaj so ideali več govorili kakor razum. Srce je prevladalo glavo. Danes občutimo to napako na lastni koži. Preostaja nam edino sanacija, ki naj izpremeni naše moledovanje v borbo, ki naj izpremeni naše prošnje v zahteve.

Zato je treba odločnosti in sindikalne organizacije našega stanu, ki bi bo prvo dvig stroke ter dvig in samostojnost stanu, potem bomo lahko vselej zahtevali mesto prosili, če bomo prvo učitelji in potem šele politični strankarji.

Le v tem znamenju stanovske sloge bomo zmagali!

Peter Jereb.

Podaljšanje uradniške nestalnosti — protiustavno.

(Iz govora narodnega poslanika Ljube Jovanovića v narodni skupščini.)

G. Ljuba Jovanović je govoril: Ministri, ki so bili dolžni brigati se za organizacijo državne službe, niso ali nič delali ali pa so prav slabo delali. To je pravosodni minister v svojem nagovoru in v pismeni motivaciji prav obširno popisal Popolnoma se strinjamo s prejšnjimi govorniki ki so rekli, da se pod besedo »redukcija državne uradništva« skriva čisto nekaj drugega. Poleg dobrega namena je tu tudi namen, da se odstranijo iz državne službe uradniki, ki so na poti članom vlade ali pa onim gospodom poslancem, ki brez poslušnega državnega uradnika v svojem kraju ne bi mogli priti do mandatov. Naše veliko zlo je, da pri nas ni politične odgovornosti. Minister tu lahko upropasti celo stranko s svojim delovanjem; samo da ima svoji položaj v stranki ali v parlamentu, pa je siguran.

Čudil sem se takrat, ko se je delal sedanjí uradniški zakon, kako so bili vani z več strani vrinjeni amandmani, o katerih v zakonodajnem odboru ni bilo nič slišati. Ta zakon je bil potem v tej obliki kar na »juriš« izglasovan in vsi amandmani sprejeti. Pravilo, da mora v teh treh letih provizorija biti predložen in sprejet zakon o centralni upravi. To pa je popolnoma neodvisno od današnjega predloga. Sai je to isti zakon o centralni upravi, ki je bil leta 1922, umaknjen iz zakonodajnega odbora. Ko se je odbor

sestal, ni bil noben član vlade navzoč.

Se nekaj izgovorov je s katerimi se hoče nestalnost uradnikov opravičiti. Doseči se hoče s tem, da bi imeli še tri leta sejem za uradništvo. Zakonski načrt, ki je na dnevnem redu je neustaven in protiustaven. Če bi bil gospod pravosodni minister predsednik bi ga prosil, da ta zakonski načrt umakne. Zakonski načrt je nasproten z ustavo.

V členu 108. ustave je jasno rečeno: Uradnik, ki mu je z zakonom zagotovljena stalnost, ne more proti svoji volji biti odpuščen brez razsodbe kazenskega ali disciplinarnega sodišča. Jasno je, da se je v dobi treh let lahko izvršila revizija uradništva. Ko je ta rok potekel, je ta pravica revizije prenehala tako za narodno skupščino kot za ministre. To je bilo določeno z ustavo in vi nimate več take pravice. Zato glasujte kakor hočete! A predno glasujete proti naši ustavi, bi bilo potrebno, da vprašate svojo vest in da se spomnite kaj ste prisegli.

Gospodje ministri tega zakona ne bi smeli podpisati ker no ustavi in no zakonu o ministrijski odgovornosti odgovarjati za vsako kršitev ustave. To jasno določa člen 106 in 108. Zadnjič apeliram na zavest o pravičnosti in prosimo gospode ministre, da ta zakon umaknejo.

Sledilo je glasovanje v načelu in v podrobnostih. Pri končnem glasovanju je bil zakon sprejet s 120 proti 88 glasovom.

Znamenja

(Dne 8. junija 1926.)

Čudna so znamenja na našem današnjem nebu in res vredna našega premisleka.

Eno in prvo je to da ljudje ki imajo monopol na stanovsko zavednost, še vedno pišejo o čisto stanovskih zadevah v politične liste, v isti sapi, ko očitaio drugim »propadanje« zavesti enotnosti našega stanu... Te nelogike sami še niso opazili, drugo znamenje pa je zasvetilo najprej celo njim samim: da resno in pravo organizacijsko delo zastaja da se je razsulo »v brezplodnih časnikarskih debatah« in — v »klubu učiteljev SDS«...

Tretje znamenje, čudo čudovito. Ena edina »gotova grupa« v UJU je ohranila toliko discipline da se je drznila pričeti z realizacijo novih smernic, torej z resnim in že davno krvavo potrebnim delom in se ni zbal niti klevet niti sumničnem, niti podtikani osebnih koristi, niti

drugih zelo nelepkih napadov. In je uspela da »dere« zdaj slepo za nio« naše članstvo.

Naše članstvo je videlo težke argumente in ni več slepo, če je bilo prej. Argumente iz stotisočakov... Stotisočaki bogme niso mačkine solze, če po domače povem... Posebno ne, če so naši...

Četrto znamenje, zopet čudno: Toliko »konfliktov« in »razdorov« je baje rodila nova smer v UJU, pa ni v UJU danes niti enega samega člana manj, ki bi vedel, da je najboljši organiziran stanovski tovariš in vsa druga šele potem.

Peto znamenje. Naši društveni talniki ne znajo več pisati poročil. Nikler ni namreč iz teh poročil sledu, da bi bile naše okrajne skupščine zdaj slabše obiskane kot so bile prej. Celu nasprotno: Še tisto naše članstvo, ki je iz raznih raz-

LISTEK.

Organizacija mladine in delo učiteljstva pri isti.

(Dalje.)

31. Ljubljana, I. dekliška meščanska šola: Tekom šolskega leta so imele članice nekatere skupne prireditve: Stritarjevo proslavo dne 18. novembra 1924, Miklavžovo veselico (učenke II. a razreda), tombolo (učenke II. b in IV. a razreda), razstavo in prodajo ročnih del koncem šolskega leta. — Ob raznih prilikah so nabirale prispevke za dobrotno svrhe: za božičnico ubožnim učenkam 525 Din, za pirhe Jugoslovnski Matici 325 Din, za francoski dan 200 Din, ob priliki cvetličnega dne R. K. 930 Din, za Društvo za čuvanje narodnega zdravja 180 Din, za Ligo proti tuberkulozi 80 Din, za fond Narodnega prosvetčevanja 150 Din. Pomagale so tudi ob priliki cvetličnega dne za vojne invalide. Z denariem razrednih fondov se je pomagalo ubožnim učenkam k nabavi šol, potrebščin, kupilo se je nekaterim zdravila, pripomoglo, da se je šest bolnih učenk udeležilo počitniške kolonije na Dovjem. — Ameriškiemu Podmladku so poslale članice 20 usnatih list-

níc, ki so jih same vezle in izdelale v znak zahvale za prejeta božična darila. — Za permanentno razstavo Podmladka v Beogradu se je izvršilo in odpotlo 14 komadov ročnih del, ki so jih izdelale in zanje prispevale učenke. — Učenke II. b razreda so poslale zbirko razglednic naših krajev Podmladku v Vel. Bečkereku in Pančevu. — Podmladek je preskrbel prenočišče Podmladku meščanske šole iz Kutine ob priliki izleta. — Na šoli je bila uvedena tudi »Tekma za zdravje«. — Napravile so izlete v okolico in v razne kraje Slovenije.

32. Ljubljana, II. dekliška meščanska šola: Za cvetlični dan Rdečega križa dne 7. junija 1925 so nabrale 1395,50 Din. — Napravile so majniški izlet v Kleče in Goriče.

33. Ljubljana, zasebna dekliška osnovna šola v Lichtenurnovem zavodu: Kakor lansko leto, tako in še bolj so tudi letošnje šolsko leto (1924/25.) delale članice Podmladka z vso vmeno Organizirani so vsi razredi. Podmladkarice so priredile dve igri: »Šivilja Klara« in »Deklica s tamburico«, ki sta prav dobro uspeli. Dobljeni denar se je porabil v dobre namene. Ubožnim učenkam so za Veliko noč oskrbele obleko. Preceišnjo vsoto so porazdelile revnim učenkam, da so se mogle udeležiti majniškega izleta, ki je

nekako »zadostila« za vse bridke šolske urice. — Višji razredi imajo svoji razredni odbor, kojega najvažnejši in najimennejši činiteli je zdravstvena nadzornica. Ta služba se jim je zdela zelo častna in z velikim veseljem in natančnostjo so izvrševale svoje dolžnosti. Napredek je bil tolik, da so si nekateri razredi na lastne stroške omislili majhno lekarno. Otroci sami so preskrbeli vse potrebno za prvo pomoč. — Članice so prinašale točno vsak mesec določeno članarino, navadno iz lastnih prihrankov k čemur jih je vzpodbujala sladka zavest, da same pomagajo bližnjemu. Zastopnice Podmladka so se redno udeleževale sej, ki so se vršile tekom leta. — Na cvetlični dan so Podmladkarice istotako pokazale svojo požrtvovalnost. Prinesle so mnoge cvetja ter potem ves dan pridno prodajale po mestu, kakor je bilo določeno. Iz tega je razvidno, da Podmladkarice ustrezajo namenu, ki je: »Pomagati bližnjemu«. — Priredile so pet zabav in napravile majniške izlete v Stično, na Homec, v Otoče, k Sv. Lovrencu in na Šmarjetno goro pri Kranju.

34. Ljubljana, zasebna dekliška meščanska šola v Lichtenurnovem zavodu: Preostanek se je porabil v dobrodelne namene: za božičnico, za oskrbo revnih učenk, za šolsko lekarno in za počitni-

ško kolonijo, zasluzek pa večinoma za igre. — Priredile so šest zabav in napravile izlete v okolico, v Bohinjsko Bistrico, k slanu Savici, na Dovje in k Peričniku, v Lesce in na Bled, v Novo mesto.

35. Ljubljana, zasebna dekliška osnovna šola v Marijantšču: Člani so redno plačevali zahtevano članarino. Za vsako napovedano akcijo, hvalečnost, cvetlični dan, Liga proti tuberkulozi in drugo, so prav radi donosali svoje majhne prispevke. Podmladkarji so napravili zbirke za izlet revnejšim učencem in so prispevali 160 Din kot delno pristoibino za zdravilišče ubožnemu učencu. Radi so darovali siromašnim tovarišem šolske potrebščine ter manj nadarjenim pomagali pri učenju. Gojili so med seboj dostojno vedenje in opuščali nesodobne šaljive besede. — Upravitelstvo je v preteklem šolskem letu sprejelo na prenočišče učence treh meščanskih šol in pogostilo učence in učenke šestih raznih šol ki so prišli na svojih izletih v Ljubljano. Nadalje skrbi upravitelstvo, da se posamezne učiteljice naobrazijo v raznih rokotvornih strokah, da bodo potem mogle v taistih poučevati pridne Podmladkarice. — Priredili so pet zabav in delali večkrat krajše in daljše šolske izlete.

(Dalje prih.)

umljivih vzrokov stalo že dolgo ob strani. Je zavzelo zdaj svoje čisto določeno stališče... No to ni čudno, kampanja je bila res »vehementna«, in letaki res ganljivi.

Še ni konec znamenj! »Učiteljski« (glej datum zgoraj v »Jutru«) piše o klubu priseljenih učiteljev (ki je doslej samo šele predlagan!), kakor da bo razglašal UJU, čeprav bi zastopal samo čisto specialne potrebe že vnaprej natančno ograjene skupine učiteljstva, potrebe, ki absolutno ne tičejo stanovske politike: v isti sadi na pozabi, da je že nekaj mesecev živahno — po možnosti vsaj — na delu »Klub učiteljev SDS« — močno navzkriž...

Smo že zaigrali, nepobitno so to dokazale volitve v upravni svet Učiteljske tiskarne. Vseh nas je 142: od teh je 123 glasov razsodnih in značajnih — vsi drugi...

Zaklenjena nam je hiša očetova, ogromen delež so zavalili pred njena vrata in še, če tega prevašiš, ne prideš vanjo, kdor si kakor sem jaz.

Kaj hočemo?! Jaz sem se vdal.

Zdaj čakam samo še enega. Kdaj vstane še zadnje znamenje in nam oznani: U. T. ima 123 zvestih in ne rabi nikogar več. Ne apelira in ne reflektira več na nas, da bi kupovali pri njej. Sploh ne prodaja več — nam, ki nismo ne razsodni in ne značajni.

Za ta čas pa, dokler tega znamenja ni predlagam, da se pri naših društvenih sklenih korakih, ki jih izstori pri upravnem odboru Učit. tiskarne, da se razveljavi določba sklenjena na zadnjem občnem zboru U. T. zadevajoča zvišanja članskega deleža ter onemogočanje prostega vstopa v zadrugo, ki nosi naše ime.

Kajti — le v tem znamenju boš zmegal!

E. Tiran.

Kulturni pionirji.

(Javen odgovor na javno vprašanje.)

G. Gangl je iztrgal tri stavke iz moje razprave o našem gospodarstvu, ki naj bi bili »kruta in pavšalna obsodba in splošna kleveta našega učiteljstva« ter zahteva za te stavke »javen in točen odgovor z imeni in dejstvi«.

Mene veseli da je debata, da se krešajo nazorji, saj to znači le zdravje. Žalibog pa izvedla, da gre še za nekaj drugega in ne le za stvar.)

Čemu pa pravzaprav tako ogorčenje? — Svojo razpravo sem zaključil s pozivom, da postanimo res kulturni pionirji narodovi, če da se nas ta visoki naziv danes le po nemarnem drži. — To je tisti strašni greh!

Lahko bi prav komодно odgovorili po istem receptu s proticitatimi npr.:... »Naiprej doba nemškutarskih ter potem doba strankarskih bojev imata na vesti preminoto (podčrtal jaz!) nezvestobe v narodnem in stanovskem oziru v vrstah slov. učiteljstva.« (Gangl v ljub. števiki »Učit. Tov.« z dne 7. januarja 1926). Ali pa... »Dobro vem, če pa de danes sedanj režim, pa imamo jutri mi antideklarašji tako večino.« (Jelenc v »Jutru« z dne 18. junija 1926). In bi bila stvar v redu, če tudi so i te trditve »splošne in z nobenim konkretnim dokazom utemeljene.« Vendar pa hočem malo globlje, ker mi ni prav nič za patos.

Kdo pa je »kulturni pionir narodov«? In še prei kdo je »narod«? Dvoje vrst ga je: tisti mali izkoriščani, v tem tavaioči, a luči in kruha željni (tudi učitelj je njegov drobec!) in tisti »narod«, ki vse te »dobrine« v posebnem razmerju deli, 95% in 5%. V vsaki vasi je to razmerje, je v mestu in je v deželi in v državi. Je danes in je bilo vedno, odkar se nas zgodovina spominja. Kateri je pravi narod? Zame 95%tni. Na kateri strani je bil doslej učitelj? Na strani 95%? Ni bil!

Na strani katerega smo bili vedno? Posebno v novejšem času, v dobi strankarskih bojev t. i. od devetdesetih let do danes? Vedno na eni strani. Hote ali ne hote vede ali ne vede — dejstvo je, da smo bili. In posledice tega so bile vidne ves čas in so vidne še danes. Narod ni bil nikdar z nami in tudi danes smo izolirani napram njemu, če tudi živimo v njegovi sredi.

Kdo je kulturni pionir narodov? Menda le tisti, ki je ž njim, ki razume njegove težnje in je njegov organizator in vodnik v boju za njegove pravice. In to ne le z besedo, ampak z dejanji. Smo li bili kdaj to. Smo to danes? — Za kulturno delo je na tudi potreben kulturni program. Smo li kdaj imeli kulturni program in ali smo ga tudi izvajali?! Smo li delali letne kulturne poročane in ali smo se jih držali? Ne! Zato tudi nismo kulturni pionirji, ampak kvečjemu kulturni — teoretični!

S tem bi bil odgovor podan: ni mi pa za odgovor radi odgovora, ampak za nekaj več! Ni mi namen, da bi »natočeval« in »klevetal« in tega namena tudi nisem imel v tisti merljivi razpravi. Konstatiral sem le dejstvo brez vsakega zlobnega namena in če je bila tista konstatacija nekoliko krepka je bila to le radi tega, da bi tudi res zalegla. Poleg dejstva sem na tudi navedel vzroke in nasvet sanacije, obširneje seveda le v kolikor so se specialno tikali vprašanja, ki sem ga sam obravnaval.

Nismo kulturni pionirji narodovi, ker nam manjka pogoj za to. Če hočemo biti res kulturni pionirji narodovi, moramo naiprej vendar narod poznati, razumeti moramo njegov socialni položaj.

Da res postanemo učitelji ljudstva moramo imeti prei jasen vpogled v gibalna gibanja današnje družbe, katere ogromni del je narod in poznati vzroke tega valovanja. Šele tedaj nam bodo tudi jasni smotri tega valovanja in bo naše delo tudi res smoteno. Današnje stanje, njegove vzroke in njegovo rešitev pa spoznamo le potom socialnega spoznanja.

Imamo li to spoznanje smo ga imeli kdaj? Ne nismo ga imeli in tudi danes ga nimamo. Kako tudi! Šola ga nam ni dala, mi sami si ga na tudi nismo prisvojili. To spoznanje pa je za vsak višji poklic nužno potrebno, je naravnost strokovna priprava za javno delo na strani naroda, kjer je naše mesto. Kako moramo biti kulturni pionirji, če nam manjka pogoj za to!

Doslej smo delali ravno narobe, dali smo si sami laskavi naslov kulturnih pionirjev (ali pa se je kdo groho ž njim pošalil na naš račun!) in smo se po tem ravnali. Ravno narobe kakor da bi ne poznali resnice, da je podlaga praktičnemu delu teoretični študij, da mora priti prei samoizobrazba in šele potem delo!

Nočem in ne morem trditi, da se ni nič delalo; to bi bila res kleveta. Nasprotno, neovrgljiva resnica je da ga ni stanu med intelektualci, ki bi toliko in tako požrtvovalno delali in še dela kakor učitelj. Toda to delo ni bilo organizirano, ni bilo sistematično in predvsem ni bilo naše in ni zato tudi moglo postati narodovo. Radi tega tudi ni čudno, da niso korakali uspehi vstrie z napori. Neblagoslovljeno je bilo to delo; tuja učenost, ki smo jo sejali med narod in ta tuja učenost ni poglala sadu. Zato tudi ne more biti samozadovoljstva nad našim delom temveč je žalost in gnev. Ne, nismo bili kulturni pionirji!

Kulturni pionirji?! Imamo tudi organizacijo »kulturnih pionirjev« Sredstvo, ki naj bi nadomestilo tisto, kar nam šolska izobrazba ni dala, sredstvo potom katerega naj bi res nastali kulturni pionirji. Pomoček, ki naj bi ustvaril vse pogoje za uspešno socialno t. i. kulturno in gospodarsko-politično delo svojih članov. Roko na srce — kako je v tej organizaciji? Je-li ta stavba res taka, da jo lahko s ponosom nazivamo »vzgojiteljsko kulturnih pionirjev«? Roko na srce!

Tista dva citata točno karakterizirata kaj smo, da smo ne samostojni.

(G. Jelenc nam poklanja tudi — ne značajnost. Prepuščaj oboževateljem g. Jelencu, da s to čestitko opravi po svoji vesti. Ogronne večine ni mogel z njo zadeti. V kolikor pa je le unravljeno — in g. Jelenc bo to že dobro sam vedel! — pa je le hujša posledica — krivice vzgoje. S to obdolžitvijo si je g. Jelenc sam zapisal najvernejšo oceno svojega dela). Saj tudi... (str. 4.) drugače biti ne more! Kako bomo samostojni, ko pa ne poznamo samostojnosti! Te pa nimamo, ker nam manjka znanstveni upogled v sestav človeške družbe v kateri živimo. Že večkrat so bile te hibe ugotovljene in z dobrim namenom. Gotovo se je čutila v organizaciji vedno potreba po odpravi teh nedostatkov, potreba po pravi izobrazbi, toda nikdar ni prišlo do izvedbe. Ni prišlo, ker ni bilo volje in moči za to. Kje je bila krivda? Ravno v nepoimovnjavi pravega bistva kulturnih pionirjev!

G. Gangl zahteva konkretne dokaze, imena in dejstva. Mislim, da je prvih in

zadnjih dovolj imen pa ne morem vseh posebej naštet. Tudi jih sam ni naštel, ko je napisal zgori citirano ugotovitev. Ustreže mu pa lahko g. Jelenc, ki je v svoji ugotovitvi krajevno, časovno in vzročno natančen.

Jaz morem le reči, da nas je mnogo, ki se ne prištevamo iz raznih vzrokov h kulturnim pionirjem dve tretjini po officialni ugotovitvi. Je pa v nas vseh resna

Gospod urednik, blagovolite sprejeti v svoj list sledeče vrstice!

Dobil sem anonimno pismo, ki je po vsebini podobno dasj boli sirovo dopisu iz Novega mesta v »Jutru« z dne 26. pr. m. Ugotavljam naiprej da način zapletenosti boja ni časten za učiteljstvo, oziroma za one, ki morebiti nastopajo po njegovih informacijah. Imate svoj stanovski list, svoja društva imate, dvakrat na teden odprta vrata pri prosvetnem oddelku; tu povejte naravnost kaj bi radi a ne, da se zatekate k anonimnim napadom na svoje tovariše in mene. In sedaj k stvari!

Novomeška učiteljska »afeta« ima dva izvira: unokojitev gospoda nadzorika Matka in kar je s tem v zvezi ter tožbo Koželi-Menard.

Glede Matkove unokojitve izjavljam, kar sem že večkrat storil, da je nisem zakrivil, nasprotno sem jo skušal popraviti, oziroma spraviti v pravi tir, a ne morem za to, če nisem uspel. Z imenovanjem gospoda Pirnata za Matkovega naslednika je bila izraznena služba šolskega upravitelja v Žužemberku a obenem je bila z imenovanjem gospoda Grada ena učna oseba v Novem mestu odveč.

Imenovanje gospoda Grada sem sam izposloval, ker je bil na razpoloženju, a predlagal sem ga za Novo mesto, ker ima tam svojo družino s šolo obiskujočimi otroki. Pri tej priliki povem vsemu učiteljstvu, ne samo novomeškemu, da ne delim učiteljstva na »liberalce« in »klerikalce« na »Sokole« in »Orle«, ampak na dobre in mirne šolnike ter na mamlarne in nestrne.

Pri vprašanju, kdo naj gre iz Novega mesta v Žužemberk, sem se odločil za gospoda Webra, ker ima šele 7 službenih let in je samec, dočim službuje gospod Koželi 21 let, je oženjen, ima otroke in je tudi njegova žena učiteljica v Novem mestu. Znamo mi je bilo, da imata gospoda Koželi in Menard tožbo med se-

težnja, da to postanemo. Saj gre za tem vse naše delo v organizaciji, četudi ga ostala tretjina imenuje »razdiralno« in »prevratno«. Pa to nas ne ženi, ker vemo, da tega, kar hočemo, ne dosežemo po dosedanjih organizacijskih metodah. In ker predvsem vemo, da se moramo prei sami dvigniti, ako hočemo dvigniti druge.

Bogumil Medvešček, član UJU.

Poslano.

boi, in tasno mi je bilo, da ne moreta delovati na istem zavodu prvi kot začasni upraviteli a drugi kot njegov podrejeni učitelj ako začasni upravitelj izgubi tožbo nasproti svojem podrejenemu učitelju.

Gospod Koželi me je po izgubljeni pravdi sam prosil, da ga razrešim začasnega upravitelja, kar sem tudi storil in izposloval Gradovo imenovanje. Nisem se na mogel iz družinskih razlogov in glede na službeno dobo odločiti da premestim gospoda Koželi zaradi očitka in obsodbe »političnega kameleonstva«! V tem je moj greh!

Gospodu Menardu bodi osebno povedano sledeče: Če bi hotel premeščati učiteljstvo zaradi »političnega kameleonstva«, potem ne bi ostalo samo pri gospodu Koželi. Pri vsakem razpisu imam namreč priliko opazovati razno »politično kameleonstvo« n pr. sedaj mi piše znan »Jutrovec«, da je vstopil v »Slov. kmetsko stranko«, ker je bil že od nekdaj pristaš kmetske misli (seveda prosi premeštitev), a drug znan »Jutrovec« išče podpore pri »radikalih« itd. Kaj je sedaj politično gosp. Koželi ne vem in me tudi ne zanima; zolo podtikanje je, ako se piše, da gre pri njem za kakšno pridobivanje od moje strani ker nisem pristaš »prozelitizma«.

Končno me hoče dopisnik tudi kontrolirati po ministrstvu in velikem županu. Prav ker bi se pri tem izkazala moja glavna napaka: neumestna obzirnost nasproti onim, ki pozabljajo, da ni šola »politicum« v tem pomenu besede da bi smela v njej vladati slepa osebnost ali pa politična strast.

To pojasnilo dajem učiteljstvu dobre volje, ki in anonimnežem odrekam: zato na njih daljnje izbruhe ne bom odgovarjal več z besedami ampak samo z dejanji.

V Ljubliani dne 28. junija 1926.

Dr. Drag. Lončar.

Pokrajinska skupščina v Celju.

POZIV!

Vse članstvo, tudi člani ožjega in širjega sosvetja (predsedniki okrajnih društev) ter delegati, ki žele da se jim ob pokrajinski skupščini v Celju nakažejo prenočišča (v hotelih) in hrana, naj to javijo do 5. julija t. l.

Priave so potrebne zaradi letoviške sezone v Celju. Cene so stalne in zmernne. Vposlane priave so za prijavljence obvezne, ker za rezervirana stanovanja, ki bi ostala nezasedena, društvo ne more trpeti škode. Zakasnelih prijav ne bo mogoče umoštevati.

Nakaznice za stanovanja in hrano se bodo izdajale prijavitelcem ob prihodu.

Priave s točnimi podatki o dnevih, za katere naj se preskrbi stanovanje ozl-

roma hrana, na naslov: **Vekoslav Gobec**, učitelj na okoliški šoli v Celju, Razlagova ulica.

— **Legitimacije za delegate** je pričel povereništvo razpošiljati te dni na predsednike okrajnih učiteljskih društev. Ona društva, ki niso poravnala članarine in starih obvez do povereništva ne dobe legitimacije.

— **Nekatera društva** še sedaj niso poravnala svojih obvez do povereništva. V smislu pravil delegati teh društev ne bodo imeli glasovalne pravice na pokrajinski skupščini. Tudi s sklepom na skupščini se ne more izpremeniti tega določila pravil, ker ima pravico pravila spreminjati le Glavna skupščina. Zato morajo blagamiki brezpozorno nakazati kar še dolgujejo povereništvu.

Splošne vesti.

— **Zadnji čas je**, da poravnajo polletno članarino povereništvu ona društva, ki tega doslej še niso storila, ako hočejo imeti na skupščini pravico soodločevanja.

— **Dolg za dolg** V zadnji številki »Učit. Tovarša« z dne 25. junija t. l. čitamo, da je Glavna Kontrola dosegla potom pritožbe na Državni svet vrnitev razlike na izplačilih položajne plače pri tistih ki so dobili isto povišico položajne plače nakazano z dnem dospelosti namesto z dnem podnisa (ukaza) dekreta — Ako pomislimo, da so nekateri učitelji prešli izplačilo od dneva dospelosti, medtem ko je bil tozadevni dekret podpisan po več mesecih za celo leto pozneje bodo ti ta odtegljaji precej čutili, dostikrat pa celo po krivici kajti prvi prosilci niso zamogli pravočasno zaprositi za povišico, ker niso prešli dovolj hitro »rešenja« zopet drugi sorva niso umeli rednega postopka, popolnoma ne glede na eventualno zavlačitev od uradne strani — Toda pritožba je nemogoča; tako beremo. Mogoča pa je akcija,

v katero naj vstopajo taki vsi prizadeti, oziroma naj jo podvzame za vse prizadete organizacija — povereništvo UJU, namreč doseže se naj, da se ta razlika odloži od večje razlike na službenih orejemkih, ki in država dolguje za prvo mesece pravomočnosti čin zakona vsem državnim uslužbencem. — Bon droit a besoin d' aide. — **Fran Šegula.**

— **Članom učiteljskega društva za srez Murska Sobota**, Ker je do danes vplačane šele eno dobro tretjino članarine zapadle za prvo polletje, se pozivajo vsi oni tovariši in tovarišice ki svoje dolžnosti napram organizaciji še niso storili, da to store čim preie! Z nerednostmi v plačevanju članarine lahko zastankarji onemogočijo našim delegatom glasovanje na pokrajinski skupščini v Celju, kar bi društva ne bilo v čast.

— **Razpis tečaja domače in šolske higijene za učitelje** Glavni odbor Podmladka društva Rdečega križa v Beogradu je sklenil, da se priredi v Beogradu od 26. julija do 28. avgusta 1926 tečaj domače in šolske higije.